

УДК 7.01 "19"

МИСТЕЦТВО ХХ СТ. ТА ОСНОВНІ ЙОГО НАПРЯМИ

Студ. Д.А. Кучинська, гр. БПП-15

Наук. керівник доц. З.В. Захожай

Київський національний університет технологій та дизайну

Образотворче мистецтво 20 ст. стало сферою, де на початку століття найбільш наочно проявився розрив з традицією, художній пошук і новаторство. Щоб скласти про них уявлення, зупинимося на характеристиках деяких з нових напрямів.

Сюрреалізм («сюр» – понад, над) особливої популярності набув завдяки видатному іспанцеві Сальвадору Далі. Прихильники цього напрямку вважали, що раціональне збагнення дійсності не може слугувати джерелом творчості, і проголосили основою істинного мистецтва сферу підсвідомого: інстинкти, інтуїцію. Улюбленим прийомом сюрреалістів стало відображення сновидінь і галюцинацій, в яких наочніше усього розкривається підсвідомість. При цьому реальні логічні зв'язки замінювалися довільними асоціаціями самого художника. Картини Далі – це, як правило, химерні комбінації блискучо в живописному відношенні написаних компонентів. Сюжети часом безглузді, часом химерні, несподіване використання алегоричних образів.

Абстракціонізм свідомо відкинув художній образ. Мистецтво саме по собі є реальність, вважають абстракціоністи, тому завдання художника – не наслідувати навколишню дійсність, а конструювати її за допомогою вільної імпровізації. У Росії й Україні на початку століття завдяки яскравим майстрам – Казимиру Малевичу і Василю Кандинському набув поширення варіант абстракціонізму – супрематизм – в якому основу композиції картин складали геометричні фігури. Розквіт абстракціонізму припадає на 50-ті роки, коли живопис і скульптура такого роду стали загальноновизнані, увійшли у побут «середнього» європейця й американця. Вперше значний самостійний центр образотворчого мистецтва складається у США, американські майстри зайняли провідне місце в абстрактному експресіонізмі. Його основоположник Джексон Поллок стверджував, що важливий не результат, а сам процес творчості і згадки про нього, що залишилися на полотні. Він відмовився від традиційної живописної техніки: розташувавши полотно на підлозі, художник розбризував фарби з банок.

Одним з варіантів абстракціонізму стало також оптичне мистецтво (оп-арт) – засноване французом угорського походження Віктором Вазарелі. Ключовий елемент оп-арту – ритмічне чергування фігур або ліній одного кольору, що створює ілюзію руху. Композиції Вазарелі у 70-ті роки використовувалися в архітектурі передмістя Парижа як декоративне опорядження будинків. Модерністські художники ще на початку століття стали використовувати як виразні засоби реальні предмети побуту, афіші, газети, рекламу. Цей прийом склав суть поп-арту – який виник в кінці 50-х років в Англії і потім поширився в інших західних країнах. Найбільшу популярність у сфері поп-арту мали американці Джаспер Джонс і Роберт Раушенберг.

Тривале творче життя великого художника і скульптора Пабло Пікассо (1881–1973) – один з символів мистецтва ХХ століття. Його творчість завжди була багатоплановою. В одних роботах Пікассо наближався до сюрреалізму, в інших помітний вплив абстракціонізму. Художник експериментував з палітрою, роблячи який-небудь колір домінуючим. Найвідоміші післявоєнні роботи художника виконані в реалістично-романтичній манері.